

**Sayı** : 38591462-045.99-2022-1908

29.04.2022

**Konu** : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına Yapılacak  
Döviz Satışına Dair Uygulama Talimatı

Sirküler No: 365

Sayın Üyemiz,

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Hazine ve Kurumsal Operasyonlar Genel Müdürlüğü tarafından, 18 Nisan 2022 tarihinde duyurulan; "İhracat Genelgesinin Ek 1 inci Maddesi ile Görünmeyen İşlemlere İlişkin 13 Ocak 2000 Tarih ve 2000/YB-4 Sayılı Genelge Kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına Yapılacak Döviz Satışına Dair Uygulama Talimatı"nda; "Madde 1- (1) (Değişik: 18/4/2022) Bu Uygulama Talimatının amacı; "16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesinin ek 1 inci maddesi ile Görünmeyen İşlemlere İlişkin 13 Ocak 2000 tarih ve 2000/YB-4 sayılı Genelge kapsamında Merkez Bankasına yapılacak döviz satış işlemlerinin uygulama ayrıntularını düzenlemektir." şeklindedir.

Uygulama Talimatının 4. Maddesi'nde de belirtildiği üzere; Görünmeyen İşlemler Genelgesi kapsamında döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizin satılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Görünmeyen İşlemler Listesi'nde yer alan (navlun vb. gibi) denizcilik sektörümüzü ilgilendiren döviz gelirlerinin %40'ının Türk Lirası'na çevrilme mecburiyeti getirilmemiştir.

İhracat bedeli dövizin ise en az %40'ının Merkez Bankasına satılmak üzere Bankaya satılması zorunluluğu bulunmaktadır. Gemi satışları da ihracat kapsamında değerlendirildiğinden, satış bedelinin %40'ının Türk Lirası'na çevrilme zorunluluğunun bulunduğu ve en az %40'ının satılması mecburiyeti bulunmaktadır.

Bahse konu Uygulama Talimatı ve Görünmeyen İşlemler Listesi'ne yazımız ekinde veya Odamız web sayfasında [www.denizticaretodasi.org.tr](http://www.denizticaretodasi.org.tr) adresinde Genel/Teknik ve Mevzuat Duyuruları bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

Bilgilerinizi arz/rica ederim.

Saygılarımla,

*e-imza*İsmet SALİHOĞLU  
Genel Sekreter**Ek:**

- 1- Uygulama Talimatı (5 sayfa)
- 2- Görünmeyen İşlemler Listesi (3 sayfa)

**Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanuna göre Güvenli Elektronik İmza ile İmzalanmıştır.**

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.denizticaretodasi.org.tr/enVision/Dogrula/BSC6MMLZC>  
Bilgi için: Meryem ÇELİK Telefon: 02122520130/254 E-Posta: [meryem.celik@denizticaretodasi.org.tr](mailto:meryem.celik@denizticaretodasi.org.tr)  
Meclis-i Mebusan Caddesi No:22 34427 Fındıklı-Beyoğlu-İSTANBUL/TÜRKİYE  
Tel : +90 (212) 252 01 30 (Pbx) Faks: +90 (212) 293 79 35  
Web: [www.denizticaretodasi.org.tr](http://www.denizticaretodasi.org.tr) E-mail: [iletisim@denizticaretodasi.org.tr](mailto:iletisim@denizticaretodasi.org.tr) KEP: imeakdto@hs01.kep.tr



**Dağıtım:****Gereği:**

- Tüm Üyeler (WEB sayfası ve e-posta ile)
- İMEAK DTO Şube ve Temsilcilikleri
- Türk Armatörler Birliği
- S.S. Armatörler Taşıma ve İşletme Kooperatifi
- GİSBİR (Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği Derneği)
- Gemi, Yat ve Hizmetleri İhracatçıları Birliği
- VDAD (Vapur Donatanları ve Acenteleri Derneği)
- TÜRKLİM ( Türkiye Liman İşletmecileri Derneği)
- KOSDER (Koster Armatörleri ve İşletmecileri Derneği)
- GBD (Gemi Brokerleri Derneği)
- TURSSA (Gemi Tedarikçileri Derneği)
- Gemi Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği
- S.S. Anadolu Yakası Kumcular Üretim ve Pazarlama Kooperatifi
- ROFED (Kabotaj Hattı Ro-Ro ve Feribot İşletmecileri Derneği)
- DEM-BİR (Deniz Ürünleri Avcıları Üreticileri Merkez Birliği)
- Yalova Altınova Tersane Girişimcileri San.ve Tic.A.Ş.
- UTİKAD (Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği)
- TAİS (Türk Armatörleri İşverenler Sendikası)
- TÜRDEF (Türkiye Denizcilik Federasyonu)
- WISTA Türkiye Derneği
- Türk Uzakyol Gemi Kaptanları Derneği
- Türk Kılavuz Kaptanlar Derneği
- Deniz Trafik Operatörleri Derneği
- GEMİMO (Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri Odası)
- TMMOB GMO (Gemi Mühendisleri Odası)
- Gemi Sahipleri
- İlgili Meslek Grubu Üyeleri

**Bilgi:**

- Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri
- İMEAK DTO Şube YK Başkanları
- İMEAK DTO Meslek Komite Başkanları

**Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanuna göre Güvenli Elektronik İmza ile İmzalanmıştır.**



Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.denizticaretodasi.org.tr/enVision/Dogrula/BSC6MMLZC>  
Bilgi için: Meryem ÇELİK Telefon: 02122520130/254 E-Posta: meryem.celik@denizticaretodasi.org.tr  
Meclis-i Mebusan Caddesi No:22 34427 Fındıklı-Beyoğlu-İSTANBUL/TÜRKİYE  
Tel : +90 (212) 252 01 30 (Pbx) Faks: +90 (212) 293 79 35  
Web: www.denizticaretodasi.org.tr E-mail: iletisim@denizticaretodasi.org.tr KEP: imeakdto@hs01.kep.tr





**TÜRKİYE CUMHURİYET  
MERKEZ BANKASI**

**İHRACAT GENELGESİNİN EK 1 İNCİ  
MADDESİ İLE GÖRÜNMEYEN İŞLEMLERE  
İLİŞKİN 13 OCAK 2000 TARİH VE 2000/YB-4  
SAYILI GENELGESİ KAPSAMINDA  
TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ  
BANKASINA YAPILACAK DÖVİZ  
SATIŞINA DAİR UYGULAMA TALİMATI**

**HAZİNE VE KURUMSAL OPERASYONLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**18 Nisan 2022**

**İhracat Genelgesinin Ek 1 inci Maddesi ile Görünmeyen İşlemlere İlişkin 13 Ocak 2000  
Tarih ve 2000/YB-4 Sayılı Genelge Kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez  
Bankasına Yapılacak Döviz Satışına Dair Uygulama Talimatı**

**Amaç ve kapsam**

**MADDE 1- (1) (Değişik: 18/4/2022)** Bu Uygulama Talimatının amacı, 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesinin ek 1 inci maddesi ile Görünmeyen İşlemlere İlişkin 13 Ocak 2000 tarih ve 2000/YB-4 sayılı Genelge kapsamında Merkez Bankasına yapılacak döviz satış işlemlerinin uygulama ayrıntılarını düzenlemektir.

**Dayanak**

**MADDE 2- (1) (Değişik: 18/4/2022)** Bu Uygulama Talimatı, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (İhracat Bedelleri Hakkında) (Tebliğ No: 2018-32/48)'in 12 nci maddesinin birinci fıkrasına istinaden hazırlanan 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesinin ek 1 inci maddesi ile Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ve Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'e istinaden hazırlanan Görünmeyen İşlemlere İlişkin 13 Ocak 2000 tarih ve 2000/YB-4 sayılı Genelgenin "A) Döviz Kazandırıcı İşlemler (20. Madde)" başlıklı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

**Tanımlar ve kısaltmalar**

**MADDE 3- (1)** Bu Uygulama Talimatında geçen;

- a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan, İhracat Genelgesinin ek 1 inci maddesindeki işlemleri gerçekleştiren ve İhracat Bedeli Kabul Belgesi veya Döviz Alım Belgesi düzenleyen bankaları,
- b) DAB: Döviz Alım Belgesini,
- c) **(Değişik: 18/4/2022)** Görünmeyen İşlemler Genelgesi: Görünmeyen İşlemlere İlişkin 13 Ocak 2000 tarih ve 2000/YB-4 sayılı Genelgesini,
- ç) **(Değişik: 18/4/2022)** Hizmet faturası: Yurt dışında yerleşiklere sunulan döviz kazandırıcı hizmetler karşılığı elde edilen döviz bedellerine ilişkin faturaları
- d) İBKB: İhracat Bedeli Kabul Belgesini,
- e) İhracat Genelgesi: 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesini,
- f) **(Değişik: 18/4/2022)** İşlem Kuru: Merkez Bankası tarafından saat 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00 ve 15:00'de ilan edilen ve İBKB veya DAB'a bağlanan ihracat bedeli dövizin veya hizmet faturası ile belgelenen döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizin Türk lirasına çevrildiği saat itibarıyla en son açıklanmış olan döviz alış kurunu,
- g) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını, ifade eder.

**İhracat ve döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizin Merkez Bankasına satılması**

**MADDE 4- (1) (Değişik: 18/4/2022)** İhracat Genelgesine göre İBKB veya DAB'a bağlanan ihracat bedeli dövizin en az %40'ı, İBKB veya DAB'ın düzenlendiği tarihteki işlem kuru üzerinden Merkez Bankasına satılmak üzere İBKB veya DAB'ı düzenleyen bankaya satılır.

**(2) (Değişik: 18/4/2022)** Görünmeyen İşlemler Genelgesi kapsamında döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizin satılması halinde bu dövizin en az %40'ı bankaca Merkez Bankası tarafından ilan edilen ve işlem tarihindeki işlem kuru üzerinden aynı gün Merkez Bankasına satılır. Satış işlemi esnasında satışa konu dövizin döviz kazandırıcı hizmetlerden elde edildiği ilgili hizmet faturaları veya bu faturaların adedinin çok fazla olması durumunda fatura dökümleri ile aracı bankaya belgelenir.

(3) Banka nezdinde Merkez Bankası adına ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini hesaplar açılır ve bankanın bu Uygulama Talimatı kapsamında satın aldığı dövizler saat 17:00'ye kadar Merkez Bankasına bildirilerek toplu bir şekilde söz konusu hesaplara aktarılır.

(4) Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizlere ilişkin dekont, ekstre ve benzeri belgeler ile bilgiler ve döviz alışı yapılan tutarlara ait bilgiler bankalarca Ek-1'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(5) Banka tarafından Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizler, Merkez Bankasınca işlem kuru üzerinden satın alınır.

(6) Döviz alış işlemleri karşılığı Türk lirası tutarları Merkez Bankasınca bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. Saat 17:30'a kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise Türk lirası tutarlar bankanın Merkez Bankası nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılır.

(7) **(Değişik: 18/4/2022)** Bu Uygulama Talimatı kapsamında bir gün valörlü olarak transfer edilecek döviz tutarlarına ilişkin bankanın kendi muhabetine göndereceği döviz transferlerinde; MT202'nin 21. Alanına "CIRCULAR", 72. alanına ihracat bedeli satışı işlemlerinde "/BNF/... EXPORT CIRCULAR ADD.ART.1, döviz kazandırıcı hizmet bedeli satışı işlemlerinde "/BNF/... INV. TRANS. CIRCULAR REF:..... IBAN:..... (söz konusu işlemler için Merkez Bankası nezdinde açılacak hesaba ilişkin IBAN bilgisi)" ve MT202'nin 58. alanına "TCMBTR2A" açıklamaları yazılır.

(8) Banka tarafından yapılan döviz transferlerine ilişkin tüm masraflar, aylık olarak toplu bir şekilde banka tarafından gönderilen MT291 mesajına istinaden ödeme gününde saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen döviz alış kuru üzerinden, takip eden ayın son iş gününe kadar Merkez Bankasınca Türk lirası olarak ödenir.

### **İşleme esas döviz cinsleri**

**MADDE 5-** (1) **(Değişik: 18/4/2022)** Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilecek işlemler, Merkez Bankasınca alım satıma konu olan döviz cinsleriyle sınırlıdır.

(2) **(Değişik: 18/4/2022)** Bankalarca Merkez Bankasına satışı yapılacak döviz cinsleri ABD doları, Euro ve İngiliz sterlinidir. Diğer döviz cinsleri üzerinden yapılan işlemlerde söz konusu döviz tutarları banka tarafından ABD doları, Euro veya İngiliz sterlinine dönüştürülerek Merkez Bankasına satılır.

### **Diğer hükümler**

**MADDE 6-** (1) Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilecek her türlü işlemin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının önlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası standartlara uygun gerçekleştirildiğine dair kontrol bankalarca yapılır.

(2) Banka, bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilen işlemlerde bu standartların ihlal edildiğini tespit ederse durumu derhal Merkez Bankasına bildirir.

### **Yürürlük**

**MADDE 7-** (1) Bu Uygulama Talimatı 03.01.2022 tarihinde yürürlüğe girer.

### **Yürütme**

**MADDE 8-** (1) Bu Uygulama Talimatını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

EK: 1

İletişim Bilgileri : Hazine ve Kurumsal Operasyonlar Genel Müdürlüğü  
Telefon : (0312) 507 73 13 / 74 81 / 73 91  
E-Posta : [dkiihracat@tcmb.gov.tr](mailto:dkiihracat@tcmb.gov.tr)

<b>Talimatın Yayımlandığı Tarih</b>
03.01.2022

EK 1	İHRACAT BEDELLERİ İLE DÖVİZ KAZANDIRICI İŞLEMLERİN EN AZ %40'ININ MERKEZ BANKASINA SATILMASINA İLİŞKİN FORM					
DÖVİZ CİNSİ :						
BANKA KODU :	0001					
İŞLEM BİLGİLERİ						
FİRMA ADI	FİRMA VKN	İBKB/DAB DÜZENLEME TARİHİ	İŞLEM TÜRÜ İHRACAT(I) / HİZMET(H)	DÖVİZ TUTARI (A)	DÖVİZ KURU (B)	TL TUTAR (C=A*B)
TOPLAM:		Döviz cinsi				
TOPLAM:		TL				
Ortalama Kur:						
NOT-1: FORM HER BİR DÖVİZ CİNSİ İÇİN AYRI AYRI DOLDURULACAKTIR.						
NOT-2: AĞIRLIKLIL ORTALAMA DÖVİZ KURU KULLANILACAKTIR.						

## **GÖRÜNMEYEN İŞLEMLER LİSTESİ**

### **A- TİCARET VE ENDÜSTRİ**

Ek-2

A-1 Tamir ve Montaj

A-2 İşleme Tabi Tutma, Tamamlama, Sözleşmeye Bağlı Fason İşler ve Benzer Nitelikli Diğer İşlemler

A-3 Teknik Yardım

A-4 Taahhüt İşleri

A-5 Telif Hakları, Fikri ve Sınai Mülkiyet, Yönetim Anlaşmaları ile Kredi Kartı Anlaşmaları

A-6 Maaş ve Ücretler

A-7 Giderlere Katılma Payı

### **B- DIŞ TİCARET**

B-1 Komisyonculuk ve Mümessillik Hizmetleri

B-2 Nihai Mal Piyasasındaki İşlemlere İlişkin Farklar Marjlar ve Depozitolar

B-3 Dökümantasyon Giderleri

B-4 Antrepo, Depolama, Gümrükten Çekme ve Benzeri Ödemeler

B-5 Transit Nakliyatla İlgili Giderler

B-6 Gümrük Vergi ve Resimleri ile Benzeri Ücretler

### **C- TAŞIMACILIK**

**(Kiralama, Navluna İlişkin Giderler, Liman Masrafları, Balıkçı Gemileriyle İlgili Ödemeler v.s.)**

C-1 Deniz Taşımacılığı

C-2 İç Sularda Yapılan Taşımacılık (Kiralama Dahil)

C-3 Karayolu Taşımacılığı (Yolcu Taşımacılığı ve Kiralama Dahil)

C-4 Hava Taşımacılığı (Yolcu Taşımacılığı ve Kiralama Dahil)

C-5 Taşıtların Giderleri

C-6 Taşıtların Tamir Giderleri



## **D- SİGORTA**

- D-1 Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigorta
- D-2 Uluslararası Ticarete Konu Mallara İlişkin Sigortalar
- D-3 Hayat Sigortaları
- D-4 Diğer Sigortalar
- D-5 Reasürans ve Retrosesyon İşlemleri
- D-6 Türkiye'deki Yabancı Sigorta Şirketleri ve Şubeleriyle İlgili Diğer Ödemeler

## **E- FİLM, VİDEO KASET VE BENZERİ MADDİ ORTAM ÜZERİNE KAYDEDİLMİŞ (GÖRÜNTÜLÜ VE SESLİ) ESERLER**

- E-1 Herhangi Bir Maddi Ortam Üzerine Kaydedilmiş Eserlerin İthalı, İhracı, Dağıtım ve Gösterimi
- E-2 Kablo Yoluyla Uluslararası Düzeyde Yayımlanan Eserlerin İthalı, İhracı, Dağıtım ve Gösterimi
- E-3 Başka Tür Ortamlarla Uluslararası Düzeyde Nakledilen veya Yayımlanan Eserlerin İthalı, İhracı, Dağıtım ve Gösterimi
- E-4 Eserlerin İşlenmesi (Processing), Basımı ve Tamamlanması (Finishing, Çoğaltma ve Alt Yazı İlavesi Dahil)
- E-5 Yerleşik Olmayanların Eserlerle İlgili Geçici Faaliyetleri

## **F- SERMAYE GELİRLERİ**

- F-1 Ticari Faaliyetlerden Sağlanan Karlar
- F-2 Temettü ve Kar Payı Gelirleri
- F-3 Faizler (Kredi ve Menkul Kıymetler Faizleri ile Benzerleri)
- F-4 Kiralar

## **G- SEYAHAT VE TURİZM**

- G-1 İş Seyahatleri
- G-2 Turistik Seyahatler
- G-3 Kültürel Seyahatler
- G-4 Sağlık Nedeniyle Yapılacak Seyahatler
- G-5 Resmi Geçici Görev Seyahatleri

## **H- KİŞİSEL GELİR VE HARCAMALAR**

H-1 Emekli Aylıkları ve Benzeri Ödemeler

H-2 Kanuni Nafakalar ve Mali Yardımlar

H-3 Göçmenlerin Havaleleri

H-4 Yurt Dışındaki Özel Mülklerin Cari Bakım ve Tamirleri

H-5 Küçük Miktarların Transferleri

H-6 Gazeteler, Periyodik Yayınlar, Kitaplar, Müzik Yayınlarının Bedelleri veya Bunların Abonelik Ücretleri

H-7 Spor Ödülleri ve Yarışma Kazançları

## **J- KAMU GELİR VE GİDERLERİ**

J-1 Vergiler ve Harçlar

J-2 Kamu Giderleri

J-3 Kamu Taşımacılığı ve PTT Hizmetlerine İlişkin Ödemeler

J-4 Konsolosluk Gelirleri

## **K- GENEL KARAKTERLİ İŞLEMLER**

K-1 Her Türü İlan ve Reklamlar

K-2 Mahkeme Giderleri

K-3 Zarar, Ziyan ve Tazminatlar

K-4 Para Cezaları

K-5 Dernekler, Kulüpler ve Diğer Kuruluşlara Katılma Aidatları

K-6 Serbest Meslek Kazançları

K-7 İadesi Gerekli Tutarlar

K-8 Bröve, Marka Tescil Giderleri